

I boks: Hva skjer når alle kinesere får hvert sitt kjøleskap, ble det spurt under forrige miljøbølge på slutten av 80-tallet. Spørsmålene er mer nyanserte i dag. Buksedress (500 kr) og veske (850 kr)

«Gjennom
finanskrise har man
sett det meningsløse
med ørkesløs
shopping.»

**Tone Skårdal
Tobiasson, redaktør**

► **Neste uke reiser** redaktør for Oslo Fashion Week-magasinet, Tone Skårdal Tobiasson, til København og konferansen Fashion Summit. Her skal den nordiske moteindustrien legge fram en fellesplan for de neste ti åra. Den norske redaktøren er selv en av initiativtakerne til det nordiske samarbeidsprosjektet NICE (Nordic Initiative Clean and Ethical) som står bak denne planen. Målet er å lede designere og industrien inn på en mer miljøvennlig og etisk bane. At Vogue nå jåler ned og gjør det samme med leserne sine, ser Tobiasson i sammenheng med en større omsøm- og vintagetrend.

- Men jeg tror hovedgrunnen er at man gjennom finanskrisen har sett det meningsløse med ørkesløs shopping og «ta-3-betal-for-2» og har vendt tilbake til verdier hvor kvalitet er et nøkkelbegrep. Og da har behovet kommet for å gjenvinne kontroll over tapt kunnskap. For vi kan jo verken reparere eller sy lenger. Vi aner ikke hva et stoppetre er og ingen kan sette i en glidelås, sier hun og referer til den nederlandske trendforecasteren Li Edelkoort. «The future is handmade» sier Skårdal Tobiasson, som er en av initiativtakerne bak det nordiske samarbeidsprosjektet NICE.

I framtida er det de som kan skape noe av «ingenting» som blir den nye adelen. Skårdal Tobiasson merker det allerede.

- Jeg ser det på min datters venninner. Det er ikke lenge siden de hadde omsøm-fest her, hvor de som kunne bruke symaskin måtte lære fra seg sine kunster. Ingen tvil om at de var populære.

Den belgiske designeren Martin Margiela introduserte omsyddde loppisfunn som high fashion på catwalken allerede i 1988. Men for den sjenerte Margielas del (han har aldri vist seg offentlig og gjør bare intervjuer via faks), handlet det ikke om søm men å stille spørsmål ved mote og status. Felles er at Margiela lanserte fillene sine rett etter jappetidas fall, akkurat som Vogue gjør i kjølvannet av finanskrise nå.

SIFO-forsker og redaksjonsrådsmedlem i tidsskriftet Personae, Charlotte Bik Bandlien, ser en sammenheng mellom denne «Make Do and Mend»-trenden og den økonomiske situasjonen, men mener bildet er mer komplekst enn som så.

- Det er klart at finanskrise spiller inn på hvor mye folk bruker av penger. Det er et faktum. Men det er jo ikke sånn at folk begynte med denne gjenbruks- og vintagetrenden rett etter finanskrise, sier hun.

- Nei, dette er noe vi har sett både på 70-tallet og i en mer eklektisk form i hvert fall de siste femten åra. Det er både en generell motreaksjon på masseproduksjon av klær som forbruksvare - i betydningen bruk og kast. Og ikke minst en reaksjon på den globale virkeligheten hvor alle får de samme varene hele tida, sier Bik Bandlien som jobber med SIFOs (Statens institutt for forbruksforskning) nye Textile Waste-prosjekt. En storstilt kartlegging av potensialene for mer miljøvennlig bruk av tekstiler.

- **Et annet interessant trekk** er at stiluttrykket i mindre grad er knyttet til designerne og i større grad til stylistene og «vanlige» mennesker i dag. Og det som dokumenteres i mange førende blogger, plukkes i høyeste grad opp av Vogue som er nødt til å henge med i svingene, understreker SIFO-forskeren.

- En annen ting er at britiske Vogue ikke er dummere enn at de innser at folk faktisk handler mindre nå enn de har gjort, eventuelt med dårligere samvittighet. Og for å forsvare annonsørens tilstedeværelse, så presenterer de disse eksklusive varene i en kombinasjon med noe billigere og brukt. ●

Klærne i denne moteserien er second hand og derfor snille mot miljøet. Jordkloden kom derfor ikke til skade under opptaket.

magasinet@dagbladet.no

fra Frøken Dianas Salonger. Caps (130 kr) og briller (280 kr) fra Reprise. De hvite drill-støvlene (150 kr) fant vi på Fretex.